

USTEC·STEs

Intersindical Alternativa de Catalunya (IAC)

www.sindicat.net/dona

Franqueig
concertat
02/444

Número 384
Maig 2007

24 de maig 2007

Eina sindical d'informació
Secretaria de la Dona

Dia Internacional de les Dones

Propostes per la Pau i
Didàctiques el desarmament

"Expulsem la guerra
i la violència
de la història
i de les nostres vides."
Mujeres de Negro de Madrid.
(febrer 2007)

Sumari

- 1 Introducció
- 2 Proposta didàctica a partir de cicle superior de primària
- 3 Proposta didàctica 3r i 4t de secundària i Batxillerat
- 4 + recursos i informació temàtica

Introducció

Per què commemorar aquesta data?

El Dia Internacional de les Dones per la Pau i el Desarmament es va instaurar el 24 de maig de 1982 per grups de dones pacifistes europees, per recordar les campanyes realitzades per les britàniques que es van oposar a l'OTAN i a la instal·lació de les seves bases militars; a les guerres i a la cursa d'armaments. Els actuals escenaris bèl·lics mundials -Afganistan, Iraq, Palestina, Colòmbia, Sudan, Argèlia, etc.- han significat un gran repte per a aquestes activistes. A l'Afganistan van ser elles les primeres a donar la veu d'alerta sobre les condicions de vida de les dones afganeses, molt abans que s'iniciés el conflicte. A Iraq es desplaçà una caravana de pacifistes nord-americanes per expressar la seva solidaritat amb les dones iraquianes, víctimes d'aquesta guerra, a la qual cosa cal afegir les múltiples accions de dones activistes en diferents parts del món.

Aquesta data no es commemora per una massacre o catàstrofe concreta, sinó per tenir present la força de les iniciatives dels moviments de dones pacifistes.

Des de la Secretaria de la Dona volem donar suport a tots els grups de dones per la pau d'arreu el món, difonent la celebració d'aquest dia als centres educatius. Creiem que és molt necessari incloure en els currículums, en les diverses activitats i accions educatives i en la vida escolar quotidiana, la cultura de la pau, amb tots els valors que comporta: solidaritat, empatia, no-violència, etc.

Queda molta feina per fer, educar per la pau és una tasca conjunta de tota la ciutadania: els educadors i educadores i les famílies. Davant les diferents situacions de conflictes 'anunciats' al món, pensem que ara és un bon moment per reflexionar sobre el nostre compromís amb la pau i la no-violència amb visió de gènere.

Proposta didàctica (a partir de cicle superior de primària).

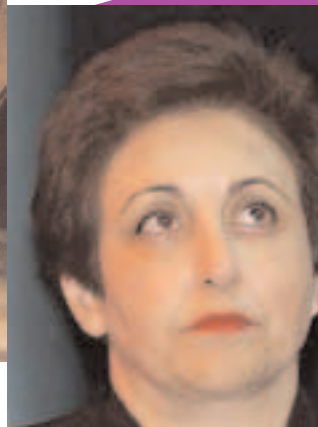
"Què han fet i fan les dones per la pau? (*)"

Avui la mestra ens ha parlat de quatre dones molt valentes que han rebut el premi Nobel de la Pau: *Rigoberta Menchú* de Guatemala, *Aung San Suu Kyi* de Birmània, *Shirin Evadí* d'Iran i *Wangari Maathai*, d'Àfrica.

Com elles, milers de dones, com les Mares de la Plaza de Mayo a l'Argentina o les Dones de Negre a molts països del món, estan exigint seriosament, però sense violència, que volen la pau. Elles sempre donen la mà i un somriure a qui vol acompanyar-les en les seves manifestacions.

Nosaltres també podem ajudar a construir la PAU, a classe, a casa, al barri, per no deixar ni un petit foradet a la violència."

(*) Extret del llibre "Per preguntar que no quedi. Nosaltres creem món". Quaderns d'Educació en Valors 2. Pàgina web: Instituto de la mujer www.mtas.es/mujer.

Activitats

- 1** Fer quatre grups a l'aula i que cada grup faci una recerca d'informació sobre una de les quatre dones proposades al text.
- 2** Facilitarem una fitxa amb preguntes diverses per conèixer, per una banda, el context en el qual viuen (per exemple: lloc de naixement, llengua que parla, com és la seva família, què va estudiar, de què treballa) i, per l'altra, els fets que la van portar a ser activista per la pau i rebre el premi Nobel (per exemple: què és el que va fer?, la van ajudar?, quines persones?, va aconseguir el que volia?, penseu que el que va fer pot servir per solucionar altres conflictes, etc.).
- 3** Posada en comú de cada treball, per tal de situar les coincidències o similituds i les diferències entre les realitats d'aquestes dones.
- 4** Elaborar un mural col·lectiu, marcant en un mapamundi el país de cada dona, amb fotos i imatges de la seva cultura, el seu paisatge, etc.

Proposta didàctica (3r i 4t de secundària - batxillerat)

Comentari de text

1r text

"Les dones estem cansades de parir vida per a la guerra, desactivem tots els artefactes de guerra, els de ferro, els de la paraula que la inciten, els de l'oblit".

Alicia Barbero Domeño

Investigadora de la *Escuela de Cultura de Paz*. Universitat Autònoma de Barcelona.

2n text

"Quin és el sexe del rostre de la guerra i la pau?"

Quotidianament assistim a una cara de la guerra a través d'imatges masculines i a la construcció de la pau, també, a partir d'imatges masculines. Només, de manera extraordinària, ens arriben imatges femenines guerreres, com la palestina intifada i les soldades nord-americanes a l'Iraq, una d'elles com a víctima i l'altra, com a referencial dels soldats torturadors.

Aquesta excepció de la regla respon, més que a una intenció de trencar clixés sexistes, a un recurs mediàtic: un augmenta la heroïcitat de l'exèrcit nord-americà i els altres incrementen encara més la crueltat dels fets. Però si analitzant la realitat de la pau i la guerra des d'una perspectiva de gènere identifiquem un gran desequilibri entre el que ens contem i el que succeeix. Les dones passen silenciades en la història de la guerra i, també de la pau. Els mitjans de comunicació no acaben de visualitzar les dones com a principals víctimes de la guerra, ni tampoc com a principals promotores de la pau abans durant i després dels conflictes armats.

La violació de les dones s'ha convertit en un arma més de guerra per humiliar el contrari, i formen la major part de la població desplaçada i estan majorment subjectes al tràfic sexual i a la prostitució. Malgrat això, són generadores de diàleg entre comunitats dividides, mantenidores de la mínima estructura econòmica i social durant el conflicte armat, estimuladores de la reconstrucció del teixit social durant i després de la guerra. Són grans negociadores, facilitadores i mediadores de conflictes impulsores de processos de veritat, justícia i reparació, defensores històriques del desarmament global i de la transformació de conflictes des de la construcció i la creativitat.

Però aquesta nova visió de les dones en conflictes armats queda totalment omesa. Per exemple, mai han ocupat els titulars de les notícies sobre el conflicte palestino-israelià les dones israelianes de Bat Shalom, que, conjuntament amb les palestines, fa un any van proposar als seus governs la formació d'un cos de mediació on cadascuna de les parts implicades en les negociacions inclogués, com a mínim, el 50% de dones, així com també en els equips de l'ONU involucrats. Però aquesta recomanació sempre es va quedar sense ressò, fins quan?

O, en la guerra d'Iraq, més de 80 organitzacions de dones iraquianes van haver de pressionar contudentment per aconseguir que la Constitució inclogués la meta d'aconseguir en el futur una representació femenina del 25% en la futura assemblea legislativa..

I, continuen pressionant, amb suport d'organitzacions nord-americanes, per aconseguir major participació de les dones iraquianes en l'actual procés de reconstrucció del país. O en el conflicte armat colombià, tres mil dones es van mobilitzar en autobusos cap a l'Amazones per denunciar els efectes del pla Colòmbia (militarització i fumigacions aèries per posar fi a les plantacions de coca) en els pobladors de la zona i en l'ecosistema.

Aquestes accions de pau han passat desapercebudes. El reconeixement polític de l'aportació de la feminitat en la construcció de la pau i seguretat podria ser un carreró amb sortida cap a un món més humà basat en la creació de la vida i en el reconeixement de la fragilitat de l'altre/a. Gran desafiament dels mitjans per fer-se ressò d'aquesta pràctica capil·lar pacifista antimilitarista sorgida des de la feminitat que busca garantir una major sostenibilitat de la pau al món."

(* Alicia Barbero Domeño"

3r text

"Més enllà de les guerres"

Més enllà de les guerres
hi ha una altra lògica.

VIURE!

Per això avui tornem
als carrers i les places
i fem de les nostres veus
un clam de resistències.

NI VÍCTIMES
NI TERRORISTES
INSUBMISSES,
RESISTENTS!

I amb les nostres paraules
farem callar les armes:
ESCOLTEU LES VEUS
DE LES DONES PER LA PAU.

DONES X DONES. (*)

Vicky Moreno C. 24 de maig de 2006

Llibre: "Feministes contra la guerra". Dones x Dones (per la Pau) Desembre 2006.

Dones x Dones és un grup de dones feministes i antimilitaristes de Catalunya que neix al novembre de 1992 per donar resposta als crims contra les dones a la guerra de Bòsnia.

El seu objectiu fonamental ha estat sempre portar endavant una pràctica de solidaritat i relació amb dones d'altres països que es troben en conflictes de diferent tipus, des d'una perspectiva feminista i antimilitarista, concebant la solidaritat entre dones com un enriquiment i una font de coneixement i d'educació permanent entre dones de diverses procedències i diverses situacions.

Activitats

El o la professora propiciarà un debat col·lectiu centrat en la visió que l'alumnat té de les guerres, de les armes, dels /les soldats, per una banda; i de les repercussions en la societat civil, l'afectació de la vida quotidiana, les víctimes, etc., per una altra. La finalitat principal d'aquest text rau en la visibilització de les dones dins els conflictes armats, no només com a víctimes sinó com a protagonistes de la recuperació de la normalitat de la vida quotidiana, del benestar de les persones que les envolten i com a constats activistes de la pau. I fonamentalment, de models a favor de la no-violència.

1.- Per parelles llegir el text triat i comentar les idees centrals. Analitzar els conceptes que no quedin clars.

2.- Possible qüestionari:

- Feu una relació d' "artefactes" de guerra o fets que hi condueixen. Podeu posar exemples concrets.
- Als països que no estan en guerra, coneixeu també factors de desequilibri que poguessin afavorir conflictes bèl·lics?
- Creieu que hi ha col·lectius sobre els quals recaiguin més aquests desequilibris? Quins? Per què?
- Als països en guerra, estan afectades de manera específica les dones? Com?
- Podem pensar que les dones, en general, tenen a la seva vida diària una relació específica amb "la vida", més que no pas amb la guerra?. Escriviu dos o tres frases que ho expliquin.
- Elaboreu una llista d'activitats o pràctiques quotidianes que afavoreixen la no-violència.

Posada en comú.

3.- Coneixeu dones o col·lectius de dones concrets que tinguin un paper actiu per la PAU? Citeu-los. (pot donar lloc a un treball d'investigació sobre alguna d'aquestes referències)

4.- Buscar imatges, frases i petits textos dels actuals conflictes en la premsa escrita o internet.

- Hi ha referències concretes a les dones?
- Quines?
- Feu un comentari al respecte.

+ recursos i informació telemàtica.

Grups de dones activistes per la pau:

- Dones x dones (per la pau). Barcelona. www.caladona.org/grups
- Web informació sobre dones i pau: www.moncomunicacio.com/dones8.htm
- *Mujeres de negro*. Madrid, València i altres ciutats d'Espanya. <http://www.mujePalabra.net/activismo>
- *Ruta pacífica de las mujeres*. Colòmbia. www.rutapacificafica.org.co
- Coalició de dones per la pau de Palestina-Israel: Bat Shalom (*Hijas de la paz o nacidas para la paz*). <http://coalitionofwomen.org>
- *Codepink* (Codi Rosa, associació de dones pacifistes de EEUU) www.codepinkalert.org. *Las mujeres dicen no a la guerra*. <http://www.womensaynotowar.org/>

Documentació i bibliografia.

- "24 de mayo: Día Internacional de las mujeres por la paz y el desarme". Oficina para la Igualdad de Género. Universitat Complutense de Madrid. <http://www.audem.com/documentos/mujeresporlapaz.pdf>
- "Dones agents de pau, una experiència a l'Orient Mitjà". Quadern n° 27. Gener 2006. Autor/a: Comissió de la Dona de Justícia i Pau. Format pdf <http://www.justiciaipau.org/comunicats.ca.shtml?x=5744>
- "Pacifistas: la larga marcha". Revista trimestral Perspectivas, 16. Edita: ISIS INTERNACIONAL. Xile, 1999. www.isis.cl/publicaciones/perspec/perspectiva16.pdf